

**Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет**



# Мамырныгъэрэ рэхъатныгъэрэ илъынхэм фэші

**Тыгъуасэ АР-м и Лышъхъу Тхъаклушынэ Аслъан Адыгеим иреспубликэ организациеу обществэу «Шэныгъ» зыфилорэм ипашэу Ацумыжъ Казбек зэлуклэгъу тыгъуасэ дырилагъ.**

Обществэр зызэхашагьэр ильэс 65-рэ зэрэхьурэм фэгьэхьыгъэ Межрегиональнэ научнэ-практическэ конференцие зэхашагьэм АР-м и Лышхьэ зэрэхэлэжыгъэм фэш! «тхьаегьэсэу» пстэумэ апэу ащ кьырилуагъ. Юбилеим тефэу УФ-м и Президент и Администрацие рагъэблэгъагъэу зэрэщылагъэм республикэм ипашэ щигъэгъозагъ. КъызэрилуагъэмкӀэ, Адыгейм иреспубликэ организациеу обществэу «ШӀэныгъэм» илофшӀэн зэрэзехищэрэм ыгъэрэзэхэу кыыхагъэщыгъ, гумэкӀыгъоу ӀӀэхэмкӀэ ежыри адэгошагъ, нэужым Ӏофхэр нахьышӀу хьуьгъэх.

Тхьаклушынэ Аслъан обществэу «Шэ-ныгъэр» социальнэ мэхьанэ зилэ про-

граммэ ыкiи проект зэмылэужыгубэу  
лэпкэ ыкiи дин конфессиехэм зэгуры-  
лоньгэ азыфагу илыным, лэпкэ куль-  
турэм зиушомбгуным афэлорышлэхэрэм  
зэраделажэрэр клигэтхыгы.

— ЗэфыщтыкӀэ дахэхэм, зэгурыло-  
ныгӀэм заушӀомбгуным шӀудэлажӀэшъ,  
лъэшӀу тышӀуфӀэраз, тхьашӀуегӀэпсӀэу,  
— ыӀуагӀ ащ.

\* \* \*

Нэужым Тхыаклушынэ Аслъан общественнэ организациеу Адыгэ Хасэм итхъаматэу джырэблагъэ хадзыгъэ Лымышцэкъо Рэмэзанэ ригъэблэгъагъ. Мы зэлуклэгъум хэлэжьагъэх АР-м и Премьер-министрэн Къумпыл Муратэз лъапкъ Иофхэмклэ, Іэкълъб къэралхэм

аыппсэурэ тильэпкьэгухэм адырялэ  
зэпхыныгэхэмклэ ыкi кьэбар жугьэм  
иамалхэмклэ Комитетым ипацэу Шьхэ-  
лэхьо Аскэррэ.

АР-м и Лпысьхъэ Адыгэ Хасэм нахьыпэкӀэ итхьамэтагъэу, еж ӀыӀыкӀэ а ӀонатӀэм ӀукыжыгъгӀэ БӀгъушӀэ Адами ипшӀэрылххэр зеригъэцакӀӀаштыгъгӀэхэм зеригъэразэщтыгъгӀэхэр, зегурылонигъэ азыфагу ӀыӀыу Ӏоф зэрэздашӀаштыгъгӀэр пстӀэумӀ аӀэу кыыхигъэщыгъ. НӀужым зӀдаштӀэу хадзыгъэ ЛпымышӀэкъо РӀэмзанӀэ лъэныкъо пстӀэумкӀи мы Ӏоф-шӀӀӀэным фӀхъазыру зерилхьтӀэрэм, ипшӀэрылххэр икъоу зеригъэцакӀӀаштхэм яцыхъӀэ зэрӀӀӀӀым кӀигъӀтхьыгъ.

— Адыгэ Хасэмрэ республикэ гъэцкъагъэ хабзэмрэ гъогу зэфэшхьаф рыкӀонхуэ шытӀ, зэготмхуэ, зегурыӀохуэ сыдигъагъэ лӀф зэдашӀэн фӀае, — кыӀуагъ Пшышхьэм. — Республикэм мамырын-гъэрэ рӀхъатмныгъэрэ илынхэр, лъӀпкъыкӀ дин зепӀэуцужь кымыыханыр, тиныбжыкӀэхэр гъогу занкӀэ тешӀгъэнхэр

зэклэми зэдытилоф. Республикэ гьэцц-  
клэкло хабзэр лъэпкъ пстэуу мыщ исмэ  
зэфэдэу афэлажьэш, хушъхьафыкы-  
гъэу зы лъэпкъ илоф зэшлуихынэу щытэ.  
Адыгэ Хасэми ар кыгурылонэу, ащ  
тетэгъ илоф лыигьэклотэнэу тыщэгугы.

Адыгэ Хасэм илэпылэгъу сыдигъокли гъэцэкIэкIо хабзэм зерищыкIагъэр, анахъуэ ныхъжыкIэхэм Iоф адэшIэгъэ-нымкIэ ащ мэхъанэ ин зэрIэр АР-м и Премьер-министри къыхигъащыгъ. Хасэм и Устав пстэури икIоу шыгъэнэ-фагъэу зэрIыпътэрэм, ащ шIомыкIэху тапэки Iоф ашIэнэм зэрэщыгугъыхэр-рэм кIыгъэхъагъ.

Лъэпкъ зэгурьыныгъэ, рэхъатныгъэ Адыгеим ил'ьынхэр, узэгурьылоу юф зэдзэшэныр Хасэм и Устав л'ьапсэу зэрилэр, ащ удэмыхыныр анэхъ ш'хьалэу зэрэщытыр АР-м лъэпкъ юф'хэмк'лэ, л'эк'ыб к'эралхэм ащыпсэурэ тил'ьэпк'эгъухэм адырлэ зэпхыныгъэхэмк'лэ ык'и к'эбар жугъэм иамалхэмк'лэ и Комитет ипашэу Ш'хьэлэхэ Аскэр к'ызэгущы'эм и к'ыхигъэщыгъ.

Лпымышэкко Рэмзэанэ законхэм адиштэу, Уставым шыгэнэфэгэхэм ашломыхуэ тапэки лоф ашлэным зэрэфэхэзырхэр, лэпэк пстэуо республикэм исхэм яобщественнэ организациехэм зэпхыныгъэ пытэ адырялэу адэлэжэнхэм ыуж зэритыштхэр кыылауагъ. Охытэ благъэмкIэ пшъэрылъ шыхъалэу зыфагъэуцужыхэрэм ащигъэгуаэзэхэзэ, ныбжьыкIэхэр бэу тигъогухэм зэратегуадэхэрэм игумэкIыгъо идэгъэзыкынкIэ, лэпкыбизэм, культурэм, хабзэхэм ялыгъэкIотэнкIэ гухэлъ гъэнэфэгэхэр зэрялэхэр кыылауагъ.

Лымышэккы Рэмэзан Теуцожь районым икьуаджэу агъэкошыгъэхэм ащыщэу Едэпсыкьуае 1958-рэ илъэсым кышыхугъ, илъэсыбэрэ правэухымэк'ло органхэм ясатырэ хэтыгъ, илъэс 13-рэ паспортнэ-визовэ кьулык'ум ипэцагъ, отставкэм шыгъ полковник.

\* \* \*

Мы мэдэ дэдэм АР-м и Лнышыхэ гуманитар ушэтынхэмкэ Адыгэ республикэ институтуэ Т. Кларэцэм ыцлэ зыхьырэм ипашэхэмрэ шлэныгыгэлэжыхэмрэ зэлүклэгү адырилагь. Анахь шыхьалэу нэгэ зүйдэлэжыхэрэм, яфогьбохэм лэныкыүитлүр зэдатэгүшылэгьэх.

**ХЬУТ Нэфсэт.**

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгь.

# Машинэ Iynklyбзэхэр аритыжыгъэх

Адыгеим и Къэралыгъо бюджет учреждениеу  
«Къэралыгъо ыкIи муниципальнэ фэло-фашIэхэр  
лъэныкъо зэфэшхьафхэмкIэ цыфхэм  
афэзыгъэцэкIэрэ гупчэм» икъутамэхуэ къалэу  
Мыекъуапэ, Тэхьутэмькъое, Джэдждэ, Кошхьэблэ,  
Мыекъопэ ыкIи Красногвардейскэ районхэм  
ащылэхэм апае къащэфыгъэ автомобили 6-мэ  
ялункIыбзэхэр Адыгэ Республикэм и ЛIышхьэу  
ТхьакIушынэ Аслъан тыгъуасэ аритыжыгъэх.

АР-м и Правительствэ зычлэт  
Унэм дэжэ шыклогъэ зэхэхьэм  
хэлэжыагъэх АР-м и Къэралыгъо  
Совет — Хасэм идепутатхэр,  
министрэхэм я Кабинет хэт-  
хэр, къулыкху ыкйи ведомствэ  
зэфэшхьафхэм яллыкloxэр,  
нэмыкloxэри.

АР-м и Лысьхъэ зэхэхьэм кышыгушылээ, машинэхэр зэрэтыжыхэрэм афэгушугаг, ахэм ялофшэн нахышлой зэхашэнымклэ амалэу ялэхэм зэрахэхьагэм кыкыгытхыг.

— Цыфхэм яфэл-фаш|эхэр  
зэрифэш|уашэу гьэнэк|эгьэнхэм.

ахэр чэзыум бэрэ хэмьтын-  
хэм апае мыщ фэдэ гупчэхэр  
тимунципальнэ образование-  
хэм эклэми ащыдгэспыгэх.  
МФЦ-м икьутамэхэм япшэрьль-  
хэр тэрэзэу зэшлуахынхэм,  
юфшлэныр нахь псынклэу зэ-  
хашэным афэшл автомобилхэр  
зэряжыклагээр кьыдэтлытыи,  
ахэр ядгэгьотыгэх. Адрэ кьэ-  
нэгьэ кьутэми 4-ми тапэклэ мыщ  
фэдэ автотранспорт афэтцэ-  
фын гухэлэ тил, — кьылуагь  
Тьхаклүшынэ Аспан.

МФЦ-м икьутэми 10-мэ мы  
уахътэм Адыгеим loф шашлэ,  
республикэм щыпсэухэрэм  
япроцент 95,89-мэ ахэм зафагъэ-

зэн амал ял. 2015-рэ ильэсыр  
пштэмэ, нэгбгэрэ 157994-рэ  
яоллаг, фэлэ-фэшилэ 263989-рэ  
афагэцэклэг. Зэклэмкли гун-  
чэм фэлэ-фэшилэ 162-рэ егэцэклэ,  
ахэм ашышэу 54-р федераль-  
нэ хэбзэ күүлукьухэм, 40-р  
республикэ хэбзэ күүлукьухэм  
ыкли 68-р муниципальнэ орган-  
хэм япхыгээх.

Росреестрэм, кошын loфхэм-  
клэ федеральнэ кyuлыкyм,  
хьакyлахь кyuлыкyм, хэгьэгy  
kloц loфхэмклэ Министерствэм,  
Пенсиехэмклэ фондон, джаш  
фэдэу социальнэ ухьымэнш  
афэгьэхьыгьэ фэлэ-фашлэхэр  
арых нахьыбэв агьэфедэлэхэрэ.

Мы гүпчэм республикэмклэ  
лъяныкыуабэ кызырээзэлыуы-  
тырэм кыхэхэкэу, кыралыгы  
фэлэ-фашлэхэм япыхыгэу лэлэ  
тылхыклэ закфыфэзыгыфазэхэрэм  
ядокументхэр гээцэкэлэло хэбзэ  
кыулыкыухэм игьом аэлкэгэхьэ-  
гээнхэм, джаш фэдэу курьер  
кыулыкыум ишыкыгээшт авто-  
мобильхэр егыэгьотыгээнхэм  
ялофыгыохэр кээуцугэх. Фе-  
деральнэ бюджетым кыхэхы-  
гыгээ ахыцэмклэ «Пада-Грант»  
зыфилорэ машини 6 афашцыфгы,  
зым сомэ мин 416,4-рэ быас.

АР-м и Лысьхъхъ мэфэкI шыкIэм тетэу автомобильхэм ялункIыбзэхэр зытефэхэрэм аритыжьыгъэх, шуагъэ кытэу лoф арашIэнэу афэлъэуагъ.

**ТХЪАРКЪОХЪО** Адам.

# Владимир Путиныр Адыгеим ис бэгъэшлэ 381-мэ гъэрэкло къафэгушлуагъ

Урысые Федерацием и Президентэу Владимир Путиныр Хэгъэгу зэошхом иветеран 381-у зыныбж ильэс 90-м нэсыгъэхэм ыкли ащ шъхадэклыгъэхэм юбилейклэ 2015-рэ ильэсым къафэгушлуагъ, — къыщалуагъ Урысыем пенсиехэмклэ и Фонд икьутамэу Адыгэ Республикэм щылэм ипресс-къулыкьу.

Пенсиехэмклэ Фондым иреспубликэ къулыкьуи зыныбж ильэси 100 хъухэрэм ыкли ахэм анахыжхэм афэгушлонхэр хэбзэшлу щыхъугъ. 2015-рэ ильэсым Урысые Федерацием пенсиехэмклэ и Фонд Адыгэ Республикэмклэ икьутамэ ипачэу Кьулэ Аскэрбийрэ ПФР-м ичылплэ

къулыкьухэм якьутамэхэм япашэхэмрэ Адыгэ Республикэм ис бэгъэшлэ нэбгырэ 20-мэ афэгушлуагъэх, ахэм ащыщэу нэбгыри 5-мэ аныбж ильэси 100 хъугъэ.

«ПФР-м иреспубликэ кьутамэ илофышлэхэм мазэ кьэс Урысые Федерацием и Президент и Администрации лэклагъэхэрэ тхыгъэхэм атетэу 2016-рэ ильэсым ищылэ мазэ Владимир Путиныр Адыгеим щыщ нэбгырэ 49-мэ юбилейклэ къафэгушлошт», — щыхагъэунэфыкыгъ Урысые Федерацием пенсиехэмклэ и Фонд икьутамэу Адыгэ Республикэм щылэм ипресс-къулыкьу.



Псауныгъ

## Я 13-рэ пэпчъ

**Урысые Федерацием и Президент унашъо зэришыгъэу, 2015-рэ ильэсыр гу-льынтфэ узхэм апэуцужыгъэным и Ильэсэу шытыгъ. А ильэсым имэзипшл мы лъэныкъомклэ Адыгеим иофэу щашлагъэр псауныгъэр къэухъумэгъэнымклэ Министерствэм щызэфэхысыжыгъ.**

Зигугъу къэтшыгъэ уахтэм къыклоцл лъынтфэ узхэм зыщлэзэхэрэ гупчэу республикэм итхэм нэбгырэ 1308-мэ ильыгъу ашарагъэгъотыгъ; нэбгырэ 437-мэ, гу лъынтфэхэм щыклагъэу ялэхэм ялыгыгъэу, хирургхэм ялэпылэгъу ячыкклэ-гъагъ. Шъхэ лъынтфэхэм япхыгъэу сымаджэу а гупчэхэм ачлэлыгъэр нэбгырэ 1210-рэ.

Пчъагъэхэм къызэрагъэлъагъорэмклэ, Урысыем щыпсэухэрэр экклэ пштэмэ, я 13-рэ нэбгырэ пэпчъ гум е лъынтфэхэм япхыгъэ уз ил; дунаим ехыжыхэрэм япроцент 53-р зэрылыкырэр а узхэр ары. Ащклэ тикъэралыгъо экклэмэ апэ ит. Специалистхэм къызэрэхагъэщырэмклэ, ар къыхэклырэр цыфхэм щылэклэ-псэуклэу ялэр, тутынэшъоным зызэриушъомбгъурэр ыкли пэшорыгъэшлэ медицинэ иофтхьабзэхэм ямэханэ икьоу бэмэ зэралымылэсырэр ары.

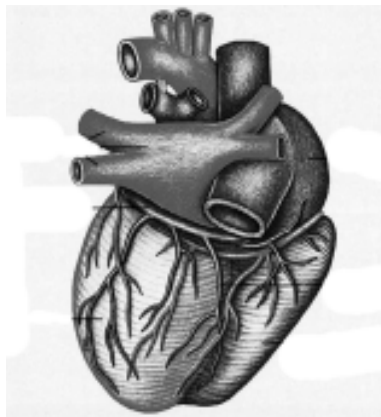
Гу-льынтфэ узхэм япхыгъэ иофыгъохэм анахъ шъхалэу медицинэм илофышлэхэм алъытэрэр ахэм шынагъоу къаклэ-лъыкълон ылэкыштыхэм икьу фэдизэу бэ зэралымыгъуазэр ары. Ар къыдалытэзэ, икыгъэ ильэсым цыфыбэ къызыхырагъэубытэгъэ, нэбгырэ пэпчъ ипсауныгъэ къыухъумэным имэханэ къызышалоуэгъэ, уплъэ-клун зэфэшъхьафхэр зыщафашыгъэ иофтхьабзи 100-м ехъу республикэм щызэхашагъ. Ахэм нэбгырэ мин 200 фэдиз ахэлэжыагъ.

Медицинэ профилактикэмклэ Гупчэм волонтерхэр илэпылэгъухэу «Здоровый образ жизни. Наше будущее — завтра» зыфиорэ иофтхьабзэр зэхышагъ. Гурыт гъэсэнэгъэ ыкли сэнэхъат зыщызэрагъэгъотырэ учреждениехэм егъэджен шлуашэ зилэ сыхъатхэр ащырагъэ-клогыгъэх, ныбжыкълэхэр тренингхэм ахагъэлэжыагъэх, нэбгырэ 2127-рэ ахэм къахырагъэ-убытагъ. Волонтерскэ движениеу инсультым пэшорыгъэшлэу зыщыухъумэгъэным ыкли цыфым апэрэ медицинэ илэпылэгъу зэрептыштым япхыгъэ

иофтхьабзэхэр зэхэзышагъэм егъэдженхэм нэбгырэ 450-рэ къахагъэлэжыагъ.

Министерствэм ышлыгъэ зэфэхысыжхэм къызэрахагъэщырэмклэ, гу-льынтфэ узхэм ялэзэгъэныр ыкли пэшорыгъэшлэу ахэр щыгъэзыегъэнхэр къэзыгъэхьылэрэр цыфхэм янахыбэм игом кардиологым дэжъ, ильэсым зэ нэмылэми, клонхэ зэрэфаем мэханэ зэрэрамытырэр ары. «Псауныгъэм и Гупч» зыфалоу медицинэ профилактикэмклэ Адыгэ республикэ Гупчэм хыхэрэм илофышлэхэр икыгъэ ильэсым гъогогъу 14-рэ ащылагъэх муниципальнэ образование зэфэшъхьафхэм. Ахэм цыфхэм япсауныгъэ изытет ауплэклуштыгъ, еджаплэхэм ачлэсхэм лекциехэм къафаджэщтыгъэх, япсауныгъэклэ тутыным, шъон пытэхэм, наркотикхэм зэрарэу къахырэм ахэр афэгъэхыгъагъэх. Ахэм ямызакъоу, мы медицинэ учреждениим испециалистхэр иофшлэплэ зэфэшъхьафхэм ащылагъэх, ахэм ащылажэхэрэм япсауныгъэ изытет ауплэклуштыгъ, зыщыклагъэхэм консультациехэр аратыхэзэ. Иофышлэ нэбгырэ 597-мэ арэуцтэу специалистхэр алъылэсыгъэх.

Мыщ фэдэ иофшлэным, пэшорыгъэшлэу узыр гъэунафы-



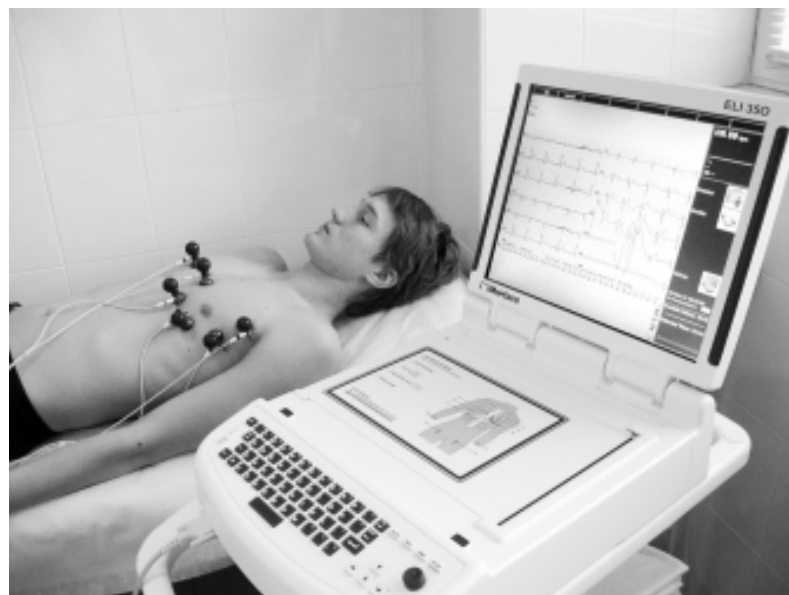
гъэным, хэлэжыагъ Адыгэ республикэ клиническэ сымэдджэщри. Ащ имобильнэ бригадэ республикэм ипсэуплэ 18-мэ ащылагъ, нэбгырэ 669-мэ япсауныгъэ ыуплъэклуштыгъ.

Адыгэ республикэ онкологие диспансерми имобильнэ бригадэ ипшъэрылхэр ильэсым къыклоцл щытхъу хэлъэу ыгъэцэклагъэх. Ар гъогогъу 19-рэ псэуплэ зэфэшъхьафхэм ащылагъ, нэбгырэ 1593-рэ уплъэ-клунхэм къахарагъэубытагъ.

Лъыр пкъышъоным къызэрэщеклоклырэм епхыгъэ узхэм арылыкырэр нахъ маклэ шыгъэным епхыгъэ иофтхьабзэу республикэм щызэхашэхэрэм шлуагъэ къахыгъэу министерствэм къыхегъэщы. Пчъагъэхэм къызэрагъэлъагъорэмклэ, гу-льынтфэ узхэм апк къыкыклэ 2015-рэ ильэсым дунаим ехыжыгъэным ипчъагъэ процент 15-клэ нахъ макл, 2014-м егъэпшагъэмэ.

Джы специалистхэм игъоу алъытэ гу-льынтфэ узхэм апэуцужыгъэным иилъэсипшл гъэнэфэгъэнэу.

**ЖАКЪМЫКЪО**  
**Аминэт.**



Хэбзэ лэпылэгъур

## Атыщтыр ызыныкьу

**Унэ зэтетхэм ягъэцэклэжыныр ягъэклэжыныр апэлухэрэ ахъщэр тилъэхъан хабзэм къытлупщыжырэп. Цыфхэм ар къаугъоиныр кьин къащэху. Ахэм ягъотхэр зэрэмынхэм къыхэклэу, Урысыемклэ псэуплэ Кодексым ия 169-рэ статьярэ хэбзэгъэуцугъэу «Урысые Федерацием сэкъатныгъэ зилэ цыфхэр социальнэу къыщыухъумэгъэнхэм пачэ» зыфиорэмрэ зэхъоклыныгъэхэр афашыгъэх. Ахэм 2016-рэ ильэсым иапэрэ мафэ къыщегъэжыагъэу кьуачлэ ялэ хъугъэ.**

Хэта хэбзэ лэпылэгъу къызфатлупщытхэр? Мы иофыгъом Къэралыгъо Думэм щэуцугъо щыхэплэагъэх. Апэрэм зыгъот маклэ цыфхэм ащыщэу ахъщэ лэпылэгъу къызфатлупщынэу къыхахыгъагъэр маклэ дэд. Ятлонэрэ еджэгъум зыныбж ильэс 70-рэ ыкли 80 хъугъэхэри къыхагъэхьагъэх. Сэкъатныгъэ зилэ цыфхэри ащыгъупшагъэх.

Унэ зэхэтэу зыщыпсэухэрэм язэтэгэпсыхьажыныр пэлуагъэханэу атырэ ахъщэм щыщэу ызыныкьо (процент 50-р) къызфышагъэклагъэхэм ащыщых:

- зыныбж ильэс 70-рэ хъугъэу зизакъоу псэурэ цыфхэр;
- зыныбж ильэс 70-рэ хъугъэу иоф зымышлэрэ пенсионер нэмыклэ зиунагъо имысхэр;
- сэкъатныгъэ зилэ цыфхэу апэрэ ыкли ятлонэрэ группэ къызэратыгъэхэр;
- сабий сэкъатхэр;
- сабий сэкъат зилэ унагъохэр.

Ахъщэ зымытыхэщтыхэр:

- ильэс 80, 90-рэ ыкли нахыбэ хъугъэхэу зизакъоу псэурэ цыфхэр.

Зигугъу къэтшыгъэ пенсионерхэмрэ сэкъатныгъэ зилэ цыфхэмрэ ахъщэ лэхъэу атыщтыгъэм къафышагъэкълэным фэшл ятхылхэр алыгъэхэу цыфхэр социальнэу къэухъумэгъэнхэмклэ чыплэ къулыкьухэм (собесхэм) яклоплэнхэ фае.



## Уасэхэр къалэтыгъэх

Щылэ мазэм къыщегъэжыагъэу унэ зэтетхэм ащыпсэурэ цыфхэм зэдыряеу ахэм ахэт чыплэхэр рагъэцэклэжыныхэу мазэ кьэс атырэ ахъщэм къыхэхъуагъ. Ар зыфэдызыштыр Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет къылуагъ.

2016-рэ ильэсыр екыфэклэ унэ зэхэтэу лифтхэр зыщамыгъэфедэхэрэм ачлэс цыфхэм япсэуплэ иинагъэ елбытыгъэу зы квадрат метрэ пэпчъ соми 4-рэ чапыч 93-рэ атыщт. Лифтхэр зыхэт унэхэм ащыпсэухэрэм квадрат метрэ пэпчъ соми 6-рэ чапыч 27-рэ атыщт.

**ШЪАУКЪО**  
**Аслангуаш.**

Бзэхэр зыщызэрагъэшлэрэ Гупчэу «Активым» идиректорэу Аульэ Сусаннэ Мосэ ыпхъум ышнахыжыгъэу Джэнчэтэ Налбый идунай зэрихъожыгъэр лъэшэу тыгу хэкыгъ. Щымылэжыым илахылхэм тафэтхьаусыхэ, якьин адэтэлэты. Налбый ицыфыгъэкли, ишлушлагъэкли егъашлэ тцыгъупшэщтэп.  
**Гупчэу «Активым» илофышлэхэр.**



# Лофтхьабзэу «ЛъэсрыкIу»



2015-рэ илъэсэу икIыгъэм Адыгэ Республикэм игъогухэм хъугъэ-шIэгъэ 516-рэ къатехъухъагъ, ахэм нэбгыри 131-рэ ахэклодагъ, нэбгырэ 602-мэ шъобжхэр атещагъэхэ хъугъэ.

НахьыбэрэмкIэ лъэсрыкIохэм апкъ кыкIэу гъогухэм тхьамы-кIагъохэр къазэратегъухъэрэм уимыгъэгумэкIын плъэкIырэп. Мыр анахь Iофыгъо шъхьалэу непэрэ мафэхэм къууцухэрэм ащыт.

2015-рэ илъэсым лъэсрыкIохэм ялажьэкIэ хъугъэ-шIэгъэ 73-рэ гъогухэм къатехъухъагъ, ахэм нэбгырэ 32-рэ ахэклодагъ,

нэбгырэ 15-мэ шъобжхэр атещагъэхэ хъугъэ.

ГъогурыкIоныр щынэгъончъэу щытыным ыкIи гъогухэм къатехъухъэрэ хъугъэ-шIагъэхэр нахь макIэ шыгъэнхэм апае щылэ мазэм и 14-м кыщегъэ-жъагъэу и 18-м нэс АР-м гъогурыкIоныр щынэгъончъэ-нымкIэ Къэралыгъо инспекциер кIэщакIо зыфэхъугъэ пэшлоры-

гъэшъ лофтхьабзэу «ЛъэсрыкIу» зыфилорэр Адыгэ Республикэм щэкIо.

Лофтхьабзэм хахъэу къалэм игъогу зэхэкIыплэхэу цыфхэр нахьыбэу зыщызекIохэрэм Къэралыгъо автоинспекцием икIу-лыкIушIэхэр атетхэу къулыкIур ахьы, гъогурыкIоным ишапхъэхэр зыукIохэрэ водителъхэм, анахъэу лъэсрыкIохэм, альэп-лъэх.

**Т. К. ЛЫУНАЙ.**  
Полицием имайор.



## ЗэхьокIыныгъэхэр афэхъущтых

2016-рэ илъэсым щылэ мазэм и 15-м кыщегъэжъагъэу Мыекъуапэ щызекIорэ маршрут транспортхэм яномерхэу 3,4,7-м ягъогу зэхьокIыныгъэхэр афэхъущтых. Мы зигугъу къэт-шыгъэ маршруткэхэр урамэу Пролетарскэм кыщекIокIыщтыгъэхэмэ, джы ахэр урамэу Курганнэм рыкIощтых.

Мыекъопэ къэлэ администрацием кызырэщалауагъэмкIэ, маршруткэу N 3-р уцупIэу «Восходым» кыщегъэжъанышъ, урамхэу Железнодорожнэм, Курганнэм ыкIи Пушкиным, Гоголым, Чкаловым ацIэ зыхьыхэрэм арыкIощт. Кызыгъэ-зэжыкIэ, урамхэу Депутатскэм, Пионерскэм, Лениным ыцIэ зыхьырэ, Пролетарскэм, Гоголым, Пушкиным ацIэ зыхьыхэрэм, Железнодорожнэм къащекIокIыщт, уцупIэу «Восходым» екIолIэжыщт.

Цыфхэр зезыщэрэ маршруткэу N 4-р уцупIэу «Инфекционнэ сымэджэщым» кыщегъэ-

нышъ, урамхэу Железнодорожнэм, Пушкиным, Гоголым ацIэ зыхьыхэрэм, Пролетарскэм, Победэм, Пионерскэм, Депутатскэм, Чкаловым ыцIэ зыхьырэ, урамхэу 12 Мартым, Юннатхэм яурам, Димитровым, Курганнэм, Гоголым, Пушкиным ацIэ зыхьыхэрэм, Железнодорожнэм арыкIощт, уцупIэу «Инфекционнэ сымэджэщым» екIолIэжыщт.

Маршруткэу N 7-м игъогу уцупIэу «Восходым» кыщыригъэжъанышъ, урамхэу Шоссейнэм, Лесноим, Шэуджэным, Пушкиным, Гоголым ацIэ зыхьыхэрэм, Курганнэм, Краснооктябрьскэм, Пролетарскэм, Победэм, Пионерскэм, я III-рэ Интернационалым, Депутатскэм, Чкаловым ыцIэ зыхьырэ, Аэродромнэм, Ворошиловым, дачэу «Весна» зыфилорэм нэс арыкIощт. Маршруткэм кызыгъэ-зэжыкIэ, урамхэу Ворошиловым, Аэродромнэм, Чкаловым ыцIэ

зыхьырэ, Курганнэм, Гоголым, Пушкиным, Шэуджэным ацIэ зыхьыхэрэм, Лесноим, Шоссейнэм арыкIощт, уцупIэу «Восходым» екIолIэжыщт.

Джащ фэдэу щылэ мазэм и 15-м кыщегъэжъагъэу муниципальнэ маршрутыкIэу 4А зиномерыр кIэу кытырагъэхъащт. Ар аужырэ уцупIэу «Учебное лесничество» зыфилорэм кыщегъэжъагъэу урамэу Курганнэм, район цыкIоу «Черемушкэм» арыкIощт. Кызыгъэ-зэжыкIэ урамэу Пионерскэм занкIэу кыырыкIощт, «Учебное лесничество» екIолIэжыщт.

Мыекъопэ къэлэ администрацием инфраструктурэмкIэ иотдел кызырэщалауагъэмкIэ, зэхьокIыныгъэхэм лъапсэ афэхъугъэр урамэу Пролетарскэм транспортэу тетыр нахь макIэ шыгъэныр ыкIи цыфхэр зеклонхэмкIэ нахь Iарыфэгъу къафэхъуныр арых.

**КИАРЭ Фатим.**

## Нэбгырищ илIыкIыгъ

**Роспотребнадзорым Адыгэ РеспубликэмкIэ и ГъэорышIапIэ кызыретыгъэмкIэ, щылэ мазэм иапэрэ тхьамафэ пэтхъу-лутхъур нэбгырэ 480-мэ ыкIи гриппыр 21-мэ къаузыгъэу агъэунафыгъ.**

Ар эпидемиическэ гунапкъэм процент 40-кIэ нахь макI. БлэкIыгъэ илъэсым джырэ иуахътэ ар ебгъапшэмэ, процент 56-кIэ нахьыб. Сымаджэхэр экIэ врачхэм зэрямыкIуалIэрэри кызыдэплъытэкIэ, пчъагъэм лъэшэу зыкIылэтыщт.

Эпидемиологхэм Iофым изытет гумэкIыгъо дэдэу альтытэрэп, ау япсауныгъэ нахь фэсакъынхэу цыфхэм къаджэх. Къэсымаджэхэрэм япчъагъэ икIыгъэ илъэсым итыгъэгъэзэ маз хэхъонэу зыригъэжъагъэр ыкIи мы тхьамафэм нахьыбэ хъугъэ. Медикхэм зэралъытэрэмкIэ, ащ лъапсэ фэхъурэр ом изытетрэ цыфым ыпкышъол икIоу узым зэрэпэмыуцужьырэмрэ.

НахьыбэрэмкIэ республикэм щызекIорэр «свиной грипп H1N1» зыфалорэр ары, щылэ мазэм ыкIэхэм — мэзаем икIежъэгъум нэмыкI вирусхэр кыгохъощтых. Джа уахътэм кыкIокI нахь зысымаджэхэрэр.

Джащ фэдэу Роспотребнадзорым кызырэщыталауагъэмкIэ, республикэм щыпсэурэ нэбгырэ мини 111-мэ гриппым пэуцужьырэ вакцинэр ахалъхъагъ.

Информационнэ сайт зэфэшъхъафхэм кызыретырэмкIэ, мы илъэсыр кызыхъагъэм кыщегъэжъагъэу тхьабыл плъыр-стыр узыр (пневмониер) республикэм щыпсэурэ нэбгырэ 46-мэ къаузыгъэу сымэджэщхэм ачIафэгъэх ыкIи нэбгырищымэ ядунай ахъожьыгъ. Роспотребнадзорым тызафитеом, мы къэбарым ишъыпкъапIэ кыталауагъэ.

**ИШЪЫНЭ Сусан.**

## Ощхыр нахьыбэщт

**Мы кIымэфэ уахътэм ом бэрэ зызэрэзэрихъокIыщтыр синоптикхэм пэшлорыгъэшъэу къатыгъагъ ыкIи ахэр зэрэхэмыукъуагъэхэр природэм кыушыхъатыжыгъ.**

КIымафэм иапэрэ мазэ чылагъэу плоным пэчыжъагъ, илъэсыкIэр кызыщыхъащтым ыкIи кыхъагъэм иапэрэ мафэхэм Урысыем икIыблэ шъолъыр зехапшIэу кыщыу-чылыгъ, температурэр градус 22-м нэсэу ехыгъэуи кыхэкIыгъ, кыщесыгъ ыкIи щыцтыргъукIыгъ. Гупчэ шъолъырэу ащ фэдэ уахътэм нахь зыщы-чылыгъыгъэм, кIымафэм имыфэшъуашэу цыфэбагъ. Илъэсэу кыхъагъэм иапэрэ тхьамафэ зытекIым, зы чэщ-зымафэкIэ температурэр хэпшы-кIэу дэкIогагъ, ащ кыкIэлпы-кIуагъэхэр гъэтхэ уахътэм нахь фэогъадэх. Мы мафэхэм Урысыем икIыблэ шъолъыр ичIы-плабэм фабэр гурытымкIэ лъытагъэу градуси 10 — 12-м ащынэсы, ау Гупчэ шъолъырым кIымафэм зэрэфэлъэкIэу ишэн кыщегъэжъагъэу.

Ащ фэдэу псынклэу ом зызэрэзэблихъурэм лъэныкIо зэфэшъхъафхэмкIэ иягъэ къэкIо. Гуцылэм пае, псауныгъэмкIэ ар мыдэгъоу медицинэм къеты, мэкIумэщышIэхэри ащ фэдэ зэблэхъунхэм агъэгъушIохэрэп. Синоптикхэм мазэкIэ ыпэ ишъхэзэ ор зыфэдэщтыр теубытагъэу къалон зэрамылэ-кIыштыр кыхагъэщы, арэу щытми, пэшлорыгъэшъ прогноз

хэр къашых. Мы илъэсым ищылэ мазэ бэрэ къесыщтэу, ошхосэу къехыщтыр шапхъэхэми ашIокIыщтэу нахьыбэм къаты, ау осыр Урал лъэныкIом, Поволжьем ыкIи Сыбыр нахь ашыбэщтэу ары кызырэлорэр. Тишъолъыр осым ыгъэгъушIонэу зыпарэми кыIогорэп.

Адыгеир пштэмэ, синоптикхэм кызыретырэмкIэ, мы мазэм ыкIи кыхъащт мэзаем иапэрэ мэфипшI къацIокI нахьыбэу кыщещыщт. Щылэ мазэм и 20 — 21-м адэж макIэу къесынэу, температурэр градуси 2 — 4-у ехынэу агъэунафыгъэу зыхэм къало, нэмыкIхэм осыр нахьыбэнэу къаты. Ау чыIэри бэрэ ымы-лыгъыщтэу, нахьыбэрэмкIэ фэбэщтэу, градуси 10 — 13-м нэсэу дэкIоещтэу зэдырагъаштэ.

Шъыпкъэу площтмэ, пэшлорыгъэшъ прогнозхэм узыгъэгъушIонышхо ахэтэп, ау мафэ къэс ахэм зэхьокIыныгъэхэр зэрафэхъухэрэм, мэфэ зытIушым шIокIыгъэу къатыгъэмрэ зыкызызригъэжъагъорэмрэ зэрэзэтемыфэжыхэрэм кIымафэр ифэшъуашэм тетэу лъыкIотэнэу, джыри кытфесынэу, къэуцъы-лынэу уегъэгъугъэ.

**ХЪУТ Нэфсэт.**

## КОММУНАЛЬНЭ КЪУЛЫКЪУМ ИЮФЫГЪОХЭР

### Проценти 10-кIэ нахьыбэу...

ИлъэсыкIэу кыхъагъэм псэупIэ-коммунальнэ фэлэ-фашIэхэм альэныкIокIэ джыри «хахъохэр» кызыдихьыгъэх, ау мызыгъэгум ахэр экIэмэ анэсыщтхэп. Псэу агъэфедэгъэр къэзылIытэрэ приборхэр зымыгъэуцугъэхэр ары гумэкIыгъохэр зилэ хъущтхэр. Илъэсэу кыхъагъэм ищылэ мазэ и 1-м кышъыублагъэу ахэм проценти 10-кIэ нахьыбэу псым ыпкIэ атыщт.

СчетчикымкIэ къэмылIытагъэу, шэпхъэ гъэнэфагъэу (нормативэу) щылэхэмкIэ зытырэр нахьыбэ къэс, нэмыкIхэмкIэ

ащ зэрарэу хэлъым хэхьо. Шапхъэу щылэм зыпары кы-лымыплъэу узыфаем фэдиз псы бгъэкIодымэ, етIанэ нэб-



гырэ пчъагъэу унэм итхагъэм тельытагъэу ащ ыпкIэ оты. Хэт-кIи шъэфэп, унэхэм янахьыбэм арытхагъэм къехъоу зэра-щыпсэурэр. ЗэрэхъурэмкIэ, имытхагъэхэм агъэфедэгъэр зыпарэми кылытэрэп. Фэтэрыбэ хъурэ унэм псэу шагъэфедэгъэр шапхъэхэм зашIокIыкIэ, а къехъугъэм ыпкIэ зэкIэ унэм чIэсхэм атегошагъэ мэхъу. Ары шапхъэм ехъоу унэм шагъэфедэрэм коэффициентхэр те-хъонхэр кызкIаугупшысыгъэр.

АР-м уасэхэмрэ ахэм ягъэ-нэфэнрэ къэралыгъо екIолIа-кIэ ялэным лпылIэрэ и Гъэо-рышIапIэ кызыретыгъэмкIэ,

Адыгеим щыпсэухэрэм япро-цент 40-м ехъумэ псэу агъэ-федэрэм ыпкIэ проценти 10-кIэ нахьыбэу атын фаеу мэхъу, сыда плэмэ ащ фэдиз-мэ приборхэр яунэхэм ара-гъэуцагъэхэп. Шапхъэхэм ко-эффицентэу атэхъорэм кы-щыкIэщтэп, хэхъощт нахь. Непэ ар 1,5-мэ зэрэхъурэр, 2017-рэ илъэсым икIыхъагъэм нэс 1,6-м нэсыщт. Ар псэу агъэфедэгъэр къэзылIытэрэ приборхэр зы-мылэхэм лъэшэу зэхапшIэщт. Арышъ, охътэ благъэм ахэр зымылэхэм япчъагъэ нахь макIэ хъунэу мэгугъэх.

Ильэсым —  
нэбгырэ 884-рэ

Хэбзэгүүцүгэм кыызэрэдилытэу, цыфэу илээс 40-рэ ыкiи ащ нахыбэрэ loф зышлагэхэм, ведомственнэ шлухафтынхэр (Урысыемкiэ) зилэхэм «loфшiэным иветеран» зыфилорэ щытхууцiэр афагэшьюашэ.

Ащ фэгъэзэгъэ комиссие щызэхашагъ Адыгъ Республикэм IошлэнымкIэ ыкIи социальнэ хэхъоньгэмкIэ и Министерствэ. Мазэ къэс зэхэсыгъо зилэрэ комиссием хэхэх финаншхэмкIэ Министерствэм, АР-м и ПIышхъэ ыкIи министрэхэм я Кабинет я АдминистрацIэ, ветеранхэм я Совет, республикэм ипрофсоюзхэм я Федерацие ялыкIохэр.

Икыгыз ильэсэм комиссиесим аужыр ээхэсыгбоу иагэм нэбгыри 169-мэ ятхыльхэр рахьылэгъагэх, «loflэным иветеран» шытхуцлэр зыфагэшьошагэр нэбгырэ 99-р ары.

Мы щытхъуцлэр зилэхэм социальнэ  
лэпылэгъоу аратырэм фэдэ алуکلэнэу  
нэбгырэ 54-рэ комиссиём къыхыхыгъ.

Ахэм ильэс 40-рэ е ащ нахыбэрэ  
зэпымыоу лоф ашлагь. Нэбгырэ 16-мэ  
ятхыльхэр хэбзэгьэуцугьэм ишпхьэхэм  
адимыштэхэу зэклагьэкложыгьэх.

Адыгэ Республикэм ИошлэнымкӀэ ыкӀи социальнэ хэӕхоньгъэмкӀэ и Министертвэ ипресс-кӕулыкӕу кӕызэритырымкӀэ, икыгӕз илӕзсым нӕбгырӕ 1775-мӕ ятхылӕхер комиссием кӕырахыллагӕх. Ахӕм ащыцӕу 884-мӕ «иошлӕнӕм иветеран» зыфилорӕ цытхуцӀер афагӕзшӕшаг.

Мыхэм ыкӀи фэгъэкӀотэныгъэу  
яӀэхэмкӀэ ахэм арагъэпшэгъэ нэбгы-  
рэ 810-мэ мыльӀоу апӀэлухъаштыр рес-  
публикэ бюджетым кыыхагъэкӀы.

**(Тикорр.).**

# Клэлэеджаклохэм заушэты

Урысые Федерацием ыкӀи Адыгэ Республикэм гъэсэнэгъэмрэ шӀэныгъэмрӀкӀэ яминистерствэхэм унашъоу ашыгъээмкӀэ, илъэс къэс предмет зэфӀшъыафхэмкӀэ кӀлӀэеджакӀохэм яшӀэныгъэ кызыцагъэлыгъорэ олимпиадэхэр афызэхӀах. Апэрэ уцугъор гурыт еджапӀэхэм ащӀкӀо, ащ я 5-рэ классым къышгъэжъагъэу я 11-м нэс ащеджэрэ кӀлӀэеджакӀохэр ары хӀлажӀэхэрэр. ЯтӀонэрэ муниципальнэ уцугъом зышчызыушӀэтыхэрэр я 7-рэ классым къышгъэжъагъэу я 11-м нэс. ЯщӀэнэрэ шъолъыр уцугъор зыфызэхӀахэрэр я 9 — 11-рэ классхэм ащеджӀэхэрэр ары.

2015-рэ ильэсым Ионыгом кыы-  
щегъэжыагъэу тыгъэгазэм нэс апэрэ  
ыкйи ятлонэрэ учугъохэр республи-  
кэм шыкыуагъэх. Ящэнэрэр мы ма-  
фэхэм кыизэлухыгъ. ЗэкIэмкйи ащ  
нэбгырэ 500 фэдиз хэлэжьэнэу агъэ-  
нафэ. Ащ зыкыизэрэщагъэлыагъорэм  
елъытыгъэу, теклоныгъэ кыдзэдыхы-  
хэрэр аужырэ, япллэнэрэ учугъохэм

яшлэныгээхэр кьашагьэлъэгьохтых. Ар  
гьэтхапэм кьыщегьэжьагьэу мэлэлы-  
фэгьум нэс клошт.

Апэрэ мафэм, шылэ мазэм и 13-м французыбзэмкӀэ заушэтынэу кӀэлэ-еджэкӀо 13 къекӀолӀэгъаг. Олимпи-адэр уцугъуитлоу гошыгъэу кӀуагъэ, кӀэлэеджакӀохэм тхэн лӀошӀэнэры агъэ-цӀкӀаг, нэужым жэрылӀокӀэ кӀалотӀаг.

Французыбээр республикэм аш фэдизеу зэрэщызерамыгша шэрэм кыхыкыкыкэ, олимпиадэм кьеклопагыр бэп. Ау зэхэхаклохэм кызырэхэагышгыгэмкыкэ, ныбжыкыкыкэм шэныгыэ куухэр кыагыэльэгыагыэх. Анахь гы-хыагыэ зилэхэр Мыекыуагэ ыки Шэ-уджэн районым щыц клэлэеджаклохэр арых.

Магзм кыкылоцI республикэм ит еджаплэхэм ачлэхэм заушэтышт. Шьолыр уцугьом кышахырэ балхэр федеральнэ базэм ихьаштых. Нэужым предметнэ-методическэ коммиссие Гупчэм предмет пэпчыклэ анахь баллыбэ кээзыхыгыгэ клэлэеджаклохэр кыхахыштых ыкI ахэр олимпиадэм иурысые уцугьо хэлэжэыштых.

(Тикорр.).



Кошхъэблэ районым ит псэуплэу Шелковниковым гъастыныпхъэ шхуантIэр кыратыным фэгъэхыгъэ гумэкIыгъоу шылэхэм общественнэ движе-

ниие «Народнэ фронтым» ишю-  
лтыр кытамэу Адыгеим щылэм  
ыналэ атыридзагъ. Ахэм зэрэ-  
зехафгыэмклэ, гъэстыныпхъэ  
шхъуантлэр мыш шыпсэхэрэм

# Ягумэклыгьо зэшлуахынэу агъэгугъагъэх

кваратыным фэгэыхыгэ loф-  
шэнхэр 2015-рэ илэсым  
ионыго мазэ рагэжыагэх.  
Ахэр тыгэгэазэм аухынху  
цытыгэ, ау нэпэ нэси цыфхэр  
зыщыпсэрэ унэхэр кьагэп-  
лыхэрэл.

Блэкигыэ ильэсын ишэклогу  
маэ кыщегъэжыгъэу псэуплэм  
дэс цыфхэр гъэстыныпхъэ  
шхуантлэр кыызшаратышт уах-  
тэм ыгъэгумэкыштыгъэх. Район  
администрацием зыфагъазэ-  
штыгъ, ау loфшлэнхэр графич-  
кым тетзу клохзу ыкйи ащ ит  
уахътэм ехьуплэу арагъэгъу-  
тынэу кпаралштыгъ. Тыгъэгъзэ

мазем ехьулэу гъэстыныпхър  
къаратыным шыгугыгъэ цыф-  
хэм пхъэ ззрагъэгъотыгъэп,  
жунэхэр кымафэм агъэфэбэн-  
нэм зыфагъэхъазырыгъэп. Кы-  
зэрэчкълэгыгъэмкIэ, псэупIэм  
дэсхэр зэнэгуягъэхэр хъугъэ:  
гъэстыныпхъэ шхуантIэр игъом  
къафпагъэнагъэп ыкIи унэхэр  
чылэхэу илъэсыкIэм пэгъокIы-  
гъэх.

Шелковниковым щыпсэухэ-  
рэм общественнэ движениеу  
«Народнэ фронтым» зыфагъэ-  
загъ лэпылэгъу къафэхъунэу.  
Юфыр зэхэзыфынхэу посел-  
кэм клогъэ «фронтовикхэм» мы-

лым фэдэу дэпкxхэр зэрэды-  
кыыгэхэр, чыылxшхо унэхэм  
зэрарытыр кyаушыxыатыгь.  
Цыфхэр пылых электрoпри-  
борхэмклэ загьэфэбэнэу. Уп-  
льэкlунхэр зыцашыгьэ мафэм  
унэхэм анахы цагур нахь  
фэбагь.

— Амыгэплыхэрэ унэхэм цыфхэр кымафэм ащыгсэун-эу цытэл. Гумэкыгыоу кэу-уцугьэр охтэ клэкым кыкыоцл ээшохыгэз хуыным фэш эклэ тлшэшт. Ашкэ хабзэр лэпылэгу кытфэхуэнэу тэгугэ, — кы-луаг общественнэ движениеу «Народнэ фронтым» ишьолыэр кыутамэу Адыгеим шылэм итхьамэтэгьоу Анатолий Лелюк.

**ГЪОНЭЖЬЫКЪО Сэтэнай.**

# Гүхэлъяклэхэр агъэнэфагъэх

**Къэралыгъом игъунапкъэ иухъумэкӀо ветеранхэм  
яrespубликэ Совет блэкыгъэ илъэсым  
итыгъэгъазэ илэгъэ зэхэсыгъом илъэсым 10ф  
зэрашлагъэм кыгылъэлыгъуагъэхэр  
щызэфыхысыжыгъэх, мы илъэсым тельытэгъэ  
гухэльхэр шагъэнфагъэх.**

Советым итхьаматэу И. Давидюк ильэсым loф зэрашла-гъэм кытегушылэзэ зэрэ-хигъэунэфыкыгъэмкIэ, блэкIыгъэ ильэсым тельтэтэгъэ пшъэрыл-хэу зыфагъэуцужыгагъэхэм янахъ loфыгъо шхъалэу шы-тыгъ Хэгъэгу зоошхом Текло-ныгъэр кызышыдаыхгъэр итэс 70-рэ зэрэхуэрэм зыфэгъэ-хъабырыгъэныр ыкли зэрифэ-шыашэу гъэмэфкIыгъэныр. Ащ елытыгъэу анахъэу аналэ зы-тырагъэтыгъэхэр заом ивете-ранхэм, тылым шылэжъагъэ-хэм, заом ыкли Iэшэ зэлу-уплэныгъэхэм ахэклодагъэхэм яшхъэгъусэхэм, сэкъатныгъэ зилэхэм loф адэшлэгъэныр ары. Джащ фэдэу зыщагъэгъупша-гъэхэп къэралыгъом игъунап-къэ иухъумаклохэм яныбджэгъу ныбжыкIэхэм (ЮДП-м) loф адэшлэгъэныр. Советым хэт-

кызырыкloxэм Советым хэт-хэр ветеранхэм адэжь кло-щтыгэх, афэгушлощтыгэх, нэ-пэеплэ шуухафтынхэр афахы-щтыгэх, япсауныгэ изытет зэрагашлэщтыг.



хэр ахэм ренэу лэпылэгъу афэ-  
хъуштыгъэх.

Мэфэкі мафэхэм, кызыху-  
гъэхэ мафэхэм ыкӀи мэфэ

Джащ фэдэу ветеранхэм я Совет зэрьялугьэм ишлуагьэ-кIэ, майорэу Седовым ишъхьэ-гьусэу Е. Сячинам иунашъхьэ

фызэблахъугъ, илъэс 60-м ехъугъ  
ар замыгъэкӀэжыгъагъэр, ренэу  
къыкӀэщхыщтыгъ.

Юг-Инвест банкым ипашчээр ялпылэгхуу жьоныгуа-клэм Теклоныгээр кызыдахи-гээр ильэс 70-рэ зэрэхуурэм ипэгьоклэу клэлэцпыклу творчествэм ехылылгэгэ виктори-нэ зэхачэгьагь. Ар заух ужым номинациехэм, ныбжым ате-гьэпсыкыггэу клэуххэр зэф-хэысыжыгьаггэх, викторинэм хэлэжэггэ пстэуым шытхуу тхыльхэр аратыгаггэх.

Советым итхыаматэ агу кыгъэкыжыкыгъ я Устав зэригъ-нафэрэм тегъэпсыкыгъэу лофшэныр зэрэзэхашэщтыгъэр. Агъэнэфэгъэ лофыгъэ пстэуи Советым изэхэсыгъохэм ацатегушылэщтыгъэх, игъэклотыгъэ зэхэсыгъохэри зэхашэху кыхэкылыщтыгъ. Зэхэсыгъохэм ветеран организацием исатырхэр гъэкъэбзгъэнхэм ехыллэгъэ лофыгъор къащалэтэу кыхэкыгъ. Гушылэм пае, Уставым ыгъэнэфэрэ шалпхэхэр амыгъэцаклэху алытх, нэбгырэ 25-рэ ветеран организацием хагъэ-

кыгъагъ. Мы лъэхъаным зэ-  
клэмкли ветеран организаци-  
ем нэбгырэ 68-рэ хэт.

Ветеран организации илофшлэнрэ ишылаклэрэ яхыылэггэ тхыгэхэр гээзетхэм, адыгабзэклэ кыдызкырэ зэрахэтэу, кыхыгяэутыгэнхэм ренэу аналэ тырагэтытшыг. Тхыгэ 46-у редакцихэм афагэыхыгэхэм ашыцхэу 40-р кыхаутыг.

Советым хэтхэр гурыт еджа-  
плэхэм, клиейхэм ашылэщтыг-  
гээх, клэлэеджаклохэм зэдэ-  
гхуылэгүүхэр адашлыштыг,  
плуныгээ лофшлэным ялахышу  
хашыхыэщтыг. 2016-рэ илээ-  
сым лоф зэрэшлэшт шыклом,  
лофгыёо шэхялау шытхэм  
яггуу кышылуз, Советым ит-  
хяматэ кылуаг ыпэккэ зэ-  
рэщытыггэм фэдэу агээнэфэгээ  
лофгыёо пстэуми язэшлохын  
аклуачлэ зэрэрахыплэщтыг,  
лэккэу ялэм тегьэспыкыггэу  
ветеранхэм, ветеранхэм яшлуз-  
хуу зыкакёу кьэнаггэхэм,  
сэкьатныгээ зилэхэм лэпылэгүү  
афэхууштых, кытклэхурэ ныб-  
жыкклэхэм плуныгээ лофшлэн  
адызехыггэным, джащ фэдэу  
уахтэм кыггэуцурэ нэмьк  
лофгыёохэм язэшлохын зэралэ-  
клэу ахэлэжэщтых.

**СЭХЬУТЭ** Нурбый.

# 2016-рэ ильэсым цыфхэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм зэрэрагъэблэгъэщтхэм ИГРАФИК

Ылӕкӕуацӕ, ыцӕ, ятацӕ	Ӏанатӕу ылыгъыр	Зыригъэблэгъэ-щтхэ мафӕр	Зыригъэблэгъэ-щтхэ сыхъатыр	Зыщыригъэблэгъэщтхэ чыплӕр
Нарожный Владимир Иван ыкӕор	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъамат	я 4-рэ мӕфӕку	сыхъ. 14.00 — 17.00	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, я 209-рэ каб.
Ӏэщӕ Мухъамӕд Джумалдин ыкӕор	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхъаматӕ игуадз	я 2-рэ гъубдж	сыхъ. 10.00 — 12.00	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, я 319-рэ каб.
Лобода Александр Павел ыкӕор	хӕбзӕгъӕуцунымкӕлӕ, хабзӕр кыызӕрӕдалпытӕ-рӕмкӕлӕ ыкӕи чыплӕ зыгъӕлорышӕжыным ило-фыгъохӕмкӕлӕ комитетым итхъамат	я 2-рэ гъубдж	сыхъ. 15.00 — 18.00	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, я 309-рэ каб.
Мырзӕ Джанбӕч Рӕмзӕн ыкӕор	бюджет-финанс, хӕбзӕлахъ политикӕмкӕлӕ ко-митетым итхъамат	я 4-рэ гъубдж	сыхъ. 10.00 — 13.00	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, я 421-рэ каб.
Янӕкӕо Аскӕр Исхъакъ ыкӕор	аграр политикӕмкӕлӕ, мылӕкумрӕ чыгумрӕ яп-хыгъӕ зӕфыщытыкӕлӕхӕмкӕлӕ комитетым итхъамат	а 1-рэ мӕфӕку	сыхъ. 14.00 — 16.00	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, я 401-рэ каб.
Ческидов Игорь Михаил ыкӕор	псӕолӕшлынымкӕлӕ, транспортымкӕлӕ, зӕпхыны-гъӕхӕмкӕлӕ ыкӕи ЖКХ-мкӕлӕ комитетым итхъамат	а 1-рэ бӕрӕс-кӕжъый	сыхъ. 14.00 — 17.00	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, я 405-рэ каб.
Брыцу Рӕмзӕн Хъудӕ ыкӕор	зекӕлонымкӕлӕ, спортымкӕлӕ, экологиемкӕлӕ ыкӕи чыюпсым игъӕфедӕнкӕлӕ комитетым итхъамат	я 2-рэ гъубдж	сыхъ. 10.00 — 12.00	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, я 417-рэ каб.
Ширина Ирина Виктор ыпхъур	социальнӕ политикӕмкӕлӕ ыкӕи псауныгъӕм икӕуухъумӕнкӕлӕ комитетым итхъамат	я 2-рэ блып	сыхъ. 14.00 — 17.00	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, я 306-рэ каб.
Салов Евгений Иван ыкӕор	культурӕмкӕлӕ, унӕгъо лофхӕмкӕлӕ ыкӕи обще-ственнӕ организациехӕм адӕлӕжъӕгъӕнымкӕлӕ ко-митетым итхъамат	я 4-рэ мӕфӕку	сыхъ. 14.00 — 16.00	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, я 407-рэ каб.
Аулӕ Вячеслав Рӕмзӕн ыкӕор	хӕбзӕгъӕуцунымкӕлӕ, хабзӕр кыызӕрӕдалпытӕ-рӕмкӕлӕ ыкӕи чыплӕ зыгъӕлорышӕжыным илофы-гъохӕмкӕлӕ комитетым итхъаматӕ игуадз	я 2-рэ гъубдж	сыхъ. 15.00 — 17.00	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, я 411-рэ каб.
Карпенко Александр Иван ыкӕор	экономикӕ политикӕмкӕлӕ, предпринимательст-вӕмкӕлӕ ыкӕи ӕкыб экономикӕ зӕпхыныгъӕхӕмкӕлӕ комитетым итхъаматӕ игуадз	я 2-рэ бӕрӕс-кӕжъый	сыхъ. 15.00 — 17.00	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэр, я 404-рэ каб.

**Къӕзыгъӕнаф:** Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм кыфӕгъӕзӕгъӕ лофыгъохӕмкӕлӕ депутатым зӕрӕзӕгъыхӕрӕм тетӕу нӕмыкӕ мафӕхӕми цыфхӕр рагъӕблӕгъӕнхӕ алыӕкыщт.

КЪОДЖӔ ЩЫПАКӕ

## Чыплӕ нӕкӕлхӕм дахӕу зафапӕ

Ежъ цыфым иакъыл темыфӕу, ымышлахӕу е ышӕ пӕтзӕ чыюпсым лӕшӕу егуау, шъобж рихӕу кыыхӕкы, анахӕу кӕкыхӕрӕм. Цыфым гуегъуи гукӕгъуи афыримыӕу, хъакӕ-къокӕлагъӕкӕлӕ ахӕм адӕзеклоу зӕрӕщытыр нӕрылӕгъу кыыпфӕхъушт шъофхӕм уарыхъмӕ, мӕзхӕм уахахъмӕ, псӕупӕлхӕм удадахъмӕ. Анахӕу зӕрар зӕрахырӕмӕ ащыщ чыгыр.

Чыгым чыгур кӕгъӕдахӕ, дунаир кӕгъӕбаи. Чыгым пхъӕшхъӕ-мышхъӕхӕр къетых, ахӕм ӕзӕгъухӕр ахӕлтых. Чыг сатырӕ зӕхӕтхӕм лӕжыгъӕхӕр къаухъумӕх. Чыгыри цыфым фӕд: жы къӕщӕ, тыгъӕм лӕ-гушӕ, шӕу фапшӕмӕ, кыгурӕло, шӕукӕ кыютӕжы. Цыфымрӕ чыгымрӕ бӕшлагъӕу зӕгурылохӕу кыырӕклох. Цыфым унӕ ышлы-нӕу хӕпӕ кызыыхыкӕлӕ, кыыз-щекӕушт чыплӕхӕм чыгхӕр ащӕгъӕтысхъӕх, ахӕр кӕгъӕ-гъунӕх. Ижыкӕлӕ кыыщылӕдза-гъӕу адыгӕхӕм хабзӕ ахӕлӕ: сабий кызыыхыкӕлӕ, шхончкӕлӕ маох, кӕхъугъӕм чыг фагъӕ-тысхъӕ.

Тапӕкӕлӕ колхоз-совхозхӕм гектар пчъагъӕр аубытӕу пхъӕшхъӕ-мышхъӕ чыгхӕтӕхӕр

ялагъӕх. Ахӕм фӕдӕшхо къа-хыщтыгъ, нӕужым агъӕклоды-жыгъӕх.

Икӕыгъӕ лӕшӕлӕгъум иятӕонӕрӕ ныкӕо адыгӕ унагъохӕм ячыг-хӕтӕхӕр агъӕклодхӕти, ахӕр зӕ-рытыгъӕ чыплӕхӕм помидор арашыхъӕщтыгъ. Хабзӕми уна-гъохӕми чыгыр пыи ашыгъӕм фӕдагъ. Колхоз-совхозхӕм ясад минипшӕ пчъагъӕхӕу пхъӕш-хъӕ-мышхъӕ къӕзытыщтыгъӕ-хӕр агъӕклодыгъӕх.

Уахътӕр ыпӕкӕлӕ лыыкӕотагъ, зӕхъокыныгъӕхӕри кызыдихы-гъӕх. Щыӕныгъӕм хӕукъоныгъӕу хӕхъухъагъӕхӕри къӕлӕгъуагъӕх, ахӕм зӕрарӕу къахыгъӕхӕри къӕнӕфагъӕх. Уахътӕу тызхӕ-тым нахыбӕмӕ чыгым фӕ-дӕу пылпыр къагурыӕуагъӕу, чыг гъӕтысхъаным фӕжъӕжы-

гъӕх. Псӕупӕлхӕм чыплӕ нӕкӕлӕ яӕхӕм дахӕу зафапӕ, ар лӕ-шӕу гушӕуагъу. Зӕпашӕрӕ урыс тхӕклоу ыкӕи драматург цӕ-рылоу Антон Чеховым мырӕ-ушӕтӕу ытхыгъагъ: «Нӕбгырӕ пӕпчӕ ежъ ичыгу ӕлахъ зы чыг цыкӕу нӕмыӕми щигъӕтыс-хъӕгагъӕмӕ, сьд фӕдӕу да-хӕу хъуштыгъа тыхӕгъу!»

Псӕйтыку Адыгэ Республикӕм итыгъӕкхъӕпӕлӕ лӕэныкӕокӕлӕ гъунӕ шъыпкӕм щыс. Къуа-джӕм чыплӕ нӕкӕлхӕр бӕу та-пӕкӕлӕ илагъӕх, джы ахӕр нахъ макӕлӕ мӕхъух. Къуаджӕм идӕ-хъагъу шъыпкӕм чыплӕ нӕ-кышхоу илагъӕм унагъохӕм ябы-лымхӕр щаугъоищтыгъӕх, быр-сыр макъӕхӕр чылӕ гъунӕм шъхъащытыгъӕх, мӕ ӕаер хӕ-гъуашхъӕм щызӕрихъӕщтыгъ. Къуаджӕм щыщ ӕӕлӕу Дзӕлӕ Аскӕр мы чыплӕр къаӕихи, унӕ дӕхӕшхо тлоу зӕтетӕу ришлы-хъагъ, нӕмыкӕ псӕуальӕхӕри ащ кыыгуцуагъӕх. Щагу кӕоцъыми, ащ кыыгъӕгъунӕрӕ чыплӕхӕми чыгхӕр, куандӕхӕр, къӕгагъӕ-хӕр аригъӕтысхъагъӕх. Чыплӕ зӕлыхъагъӕу щытыгъӕр къӕлӕ сад цыкӕлум фӕдӕ хъугъӕ.

Ахӕджӕго Руслъан Яблонов-скӕм дӕсыгъ, янӕ-ятӕхӕм адӕжъ Псӕйтыку кӕӕкложы, унӕ дахӕ щышлыгъ, чыплӕр зӕтыригъӕп-сыхъагъ. Къоджӕ урамӕу унӕм блӕкырӕм ыбгъукӕлӕ икыых-иклы-хъӕу зӕдишӕтӕу чыгхӕр щигъӕ-тысхъагъӕх. Сӕснӕй чыгхӕм заубгъугъ, сьдигъорӕ лъӕхъани шхъонтӕрымӕр атырихӕу щытых.

Шъхъӕлхӕхо Нухъӕ (идунай ыхъожыгъ, Тхъӕм джӕнӕт кыы-рет) мы чыплӕм зӕхъокыны-гъӕхӕр щышлынхӕу рихъухъӕ-гъагъ. Нухъӕ институтыр кыы-ухыгъӕу псӕолӕшӕлӕу лоф ышӕ-щтыгъ. Ядӕжъ кызыыкӕожы-кӕлӕ, мы чыплӕ нӕкылым ӕухъухъ-рӕр ыльӕгъуштыгъ: пынжъым былымхӕм зыхаутихъӕу, хӕхъа-пӕи хӕкыпӕи имыӕу щытыгъ. Нухъӕ еуцуалӕи чыплӕ нӕкылыр зӕраригъӕгъӕзӕфагъ, пцӕл чыг цыкӕлӕхӕр сатыр-сатырӕу ащ ригъӕтысхъагъӕх, пхъӕнтӕкӕлӕхӕ-ри ачыгъӕуцуагъӕх. Нухъӕ ичыгъ чӕгъхӕр гъунӕгъухӕм, гъогурыкӕлохӕм ягъӕпсӕфыпӕлӕ хъугъӕ. ӕӕлӕ шлагъоу игъо-нӕмыс хъугъӕр шӕукӕлӕ цыфхӕм агу кӕкыжы, гушыӕлӕ фӕбӕ-хӕри фалох. Къоджӕгъум зӕго-рӕм чыплӕ нӕкышхо илагъ, ар цагубзыухӕм, чӕмхӕм, мӕлхӕм яхӕпӕлагъ, япчыпӕлагъ. Пчыхъ-рӕ чӕмхӕр защыхӕрӕ ужым кыдафыхӕти, чӕщыр мыщ щы-рахыщтыгъ. Мы чыплӕм пӕб-лагъӕхӕу тучаныр, клубыр, еджапӕлӕр, почтӕр, цыфхӕр зӕрыс унӕхӕр щытыгъӕх.

1989-рӕ ильӕсым Хӕгъӕгу

зӕошхом хӕкӕлодӕгъӕ тикъоджӕ-гъухӕм саугъӕт-мемориал зӕ-хӕт мы чыплӕм щафагъӕуцу-гъагъ ыкӕи нӕмыкӕ теплӕ ащ иӕ хъугъӕ. Мемориал зӕхӕ-тыр къашлыхъагъ, асфальт зы-тель гъогу кыыращӕлӕлагъ, чыг-хӕр ӕуагъӕтысхъагъӕх. Джащ тетӕу, зӕгорӕм ӕыгъӕклӕу, шло-ильӕу щытыгъӕ чыплӕр джы кӕбзӕ-лӕабзӕу, гуӕтыпӕлӕу хъу-гъӕ. Сӕснӕй чыг шхъуантӕлхӕм, кӕгъагъӕхӕм къапыхырӕ мӕ ӕшӕур хӕгъуашхъӕм щызӕре-хъӕ, къуаджӕм ианахъ чыплӕ дахӕу хъугъӕ.

Тизӕолӕхӕм Текӕоныгъӕр кыы-зыдахыгъӕр ильӕс 70-рӕ зы-щыхъугъӕм урамхӕр, еджапӕлӕ-хӕр, сабий ӕыгыпӕлхӕр, сымӕ-джӕжӕхӕр, джӕгулӕхӕм къагъӕ-гъунӕрӕ чыплӕхӕр кӕкыыхъ-рӕмкӕлӕ зӕрагъӕпӕшыгъӕх.

Афыпсыпӕрӕ Пӕнӕхӕсри ащ фӕдӕ лофшӕлхӕр ащыкӕуагъӕх, ахӕм ахӕлӕжыагъӕхӕм янахы-бӕр нахыжъӕхӕр ары. Афып-сыпӕ чыг цыкӕлӕхӕу 200 ща-гъӕтысхъагъ, ахӕм къоджӕ пчӕ-гур, урамӕу Шъӕумӕн Хъазрӕт ыцӕ зыхыырӕм кыыщӕгъӕжъа-гъӕу гурыт еджапӕм нӕс, зӕ-лӕаубытыгъ. Чанӕу лоф зышла-гъӕхӕм ащыщыхъ Гание Мӕджы-дӕ, Цухъу Руслъан, Лыӕлужъу Азӕмат, Зӕрамыку Алджӕрые, Шыу Мӕдинӕ, Бжъӕшӕло Юсыф, Абрӕдж Савдинӕ, Аӕлӕгъу Азӕ-мат. Мы ильӕсым ащ фӕдӕ лофшӕлхӕр Псӕйтыкуи Хъащ-тыкуи ащыкӕлоштых.

ХЪУШТ Цӕбан.



# Сымылуагъэм сегъэмысэ, ау къэслуагъэм сегъэпщынэ

## Бгъэтлысыгъэ, тян, къэгъагъэр

Бгъэтлысыгъэ, тьян, къэгъагъэр,  
Бгъэдэхагъэ щагу дэхъэгъур.  
Унэр къабзэ зэгъафагъэу,  
Уикъэгъагъэхэр шхъэлъагъэу.  
Дэт мэлэшлур жьым зэрихъэу,  
Плъэ гушлуагъом щызэрихъэу.  
Ау къыпыпчэу уяпэмыгъэп,  
Къыпхъэу унэр бгъэдэхагъэп.

Чэщ мэзагъом идэхэгъоу  
Сыгу гумэклым зэльиштагъэу,  
Уикъэгъагъэхэр къыпысчхи  
Гъунэгъу шагум дэстэкъуагъэх.  
Джы пкыхъаплэм зыщызгъашлоу  
Сегъэчъые шхъухъэу сшлагъэм.  
Пчэдъижь пасэм утэдъижьгъэу  
Тьян, о шагур къэоклухъэ.

Къэгъагъ хъасэр ыбгъэ члэпъэу  
Гъунэгъу пшъашъэр къыпклэрэхъэ.  
Нэгъушхъаплэу, лупэ шэплъэу  
Щыт укытэу къыплуплэхъэу:  
Сшлэрэп шхъухъэр зезыхъагъэр  
Къэгъагъ хъасэр пызычыгъэр...  
Мыупчлэжъэу къэбгъэклыгъэр  
Шагум дизы къэзышлыгъэр...

Тьянэ шъабэу ющхыпцлыкы,  
Гъунэгъу Дахэм фыреплэклы.  
Ыгъэгупсэу луплэ рещэклы,  
Джэуап фэхъу игумэклы:  
— Шхъухъэшлэком о улъэхъу,  
Уигукъао къэсэлъэгъу.  
Сэ сишъао гоу чинагъэр  
Зыдэщылэр джы сэлъэгъу.

Мази, тыгъи, хыми уафэзгъадэу,  
Узыхэт дунаир сэгъэлъаплэ.  
Сыпклэрыт а пстэуи уахэзгъадэу,  
Ау сылэхъу ахэм анахъ лъаплэ.

Хым уфэдэу сэлэшъ сыклэгъожьы,  
Хыр эклэкю, жьыбгъэм зэлэгъахъэ.  
Зэклымкюу нэлкым дэмыфэжъэу,  
Хьалэлыгъэр хышхоу о зеохъэ.

Мазэу огум итыр пфэсэгъадэшъ,  
Хымэ нэфыр мазэм къырехъаклы.  
А нэфылъэм сэри сыфагъадэшъ,  
Гуапэу уифэбагъэ къесэхъаклы.

Тыгъэу зэ къысэхъу уидэхагъэ,  
Бжыхъэм ащ къыкелчы ифэбагъэ.  
Благъэу сыпклэрытмэ сыкъэосты,  
Чыжъэу улуклэом чылэм сесты.

Уинэплъэгъу изакъоу силэзэгъоу,  
Къэсэлъэгъу псыхъоу улэчъыгъэу.  
Имыгуклэу хышхом нэсыжъынэу,  
Сыфэягъ ащ гъуаткюу зестыжъынэу.

Мази, тыгъи, хыми уафэзгъадэу,  
Узыхэт дунаир сэгъэлъаплэ.  
Сыпклэрыт а пстэуи уахэзгъадэу,  
Ау сылэхъу ахэм анахъ лъаплэм.

Идэхагъэп а бзылфыгъэм  
Ипсэлъыхъохэр зылыгъыр.  
Купы псау ыклэ ишлагъэу,  
Къезыщэклэр агъэшлагъоу.  
Уехъопсэнэу ыпчэ псыгъоп,  
Бгъэм гумэклэу зыкылэтрэп.  
Зимышлэжъэу зиуфагъэу,  
Тхъэм ащыщи елъэлъэтэп.

Ау ар зеклоу зыльэгъугъэм,  
Огу нэфылъэм арегъапшэ.

Макъэу илэр зыгу нэсыгъэм,  
Иилъэхэр щегъэгъупшэ.  
Ыгуи клалэ къэхъужьыгъэу  
Ар зыльэгъурэр къеклоклы.  
Инэплъэгъуи агъэшлагъоу,  
Хэти шъэфэу къырехъаклы.

## Ухэзыгъ сигъашлэ, сыоджэжърэп

Ухэзыгъ сигъашлэ, сыоджэжърэп,  
Ори сиджэмакъэ зэхэпхыжърэп.  
Сыгу ыцыпэ машлом ебгъэстыгъэу,  
Къысфэнагъ блэкыгъэм итамыгъэу.

Нэлкым узэрехэу унэу щытым,  
Сылбэклым нэлпэгъур есымытэу.  
Ау сэлъэгъу щагоу узыдэтым,  
Сигухэкл мыласэу къышхъащытэу.

Уижыкыжъэ стыры сызыхэтым,  
Сыфэягъ сижъуагъоу ущытыным.  
Сышхъасыгъ гущылэм идэхагъэ,  
Зэхэсшлагъ гугъаплэм имэхагъэ.

Сиблэкыгъэ узэу къыхэнагъэу  
Сиорэд умакъэ къыхэлуклы.  
Шы а машлор джыри мыккюсагъэу  
Шъэфэу сыгу иузэу къысфэнагъэу.

Пчыхъэрэ гумэклым зыкылэтэу  
Чэщым шъэфэу силэр фэсэлъатэ.  
Ыщэчына машлом ебгъэстыгъэм,  
Гугъэм нэмысыгъэу учылыгъэм.

Жъуагъоу уинэплъэгъу о зэкленэгъэу  
Къесэхъаклы тыгъэу къысфэнагъэу.  
Ау джы пшлагъот сыгоу уулагъэм  
Нахъ згъэлъаплэу зи къызэрэмы-  
нагъэр.

Чыгы лъапсэм егоуагъэм,  
Егъэкюды ильэс пчъагъэ.  
Хэт фэежъа комэ гугъэм,  
Чинэжыгъэу илэжыгъэ?

Бэрэ мэхъу къэтымышлэу,  
Пклэ зимылэмэ ташлушлэу.  
Ищыклагъа псэ клодыгъэм,  
А имыгъоу фашлэжыгъэм.

Къэдгъэгъунэу тисабыйхэр,  
Пасэу тюзэ тэгужъожьы.  
Кызыуцурэм тигъэсэжъэу,  
Тичлэнагъэ къэтэшлэжъы.

Ау фагъадэ сабий плуныр  
Мастэм псынэр риптлыкыным.

Уипчэшхъэлъу сыкъылбэклы,  
Унэ клэцым сеплэшъ, нэклы.  
Уиостыгъи хэгъэнагъэп,  
Уиджэныкыуи клэгъэнагъэп.

Тызфэягъэр джы дгъотыгъэ,  
Тидунае шхъафы хъугъэ.  
Хэти ышхъэ зэрэфэшлоу  
Гъашлэр ехы зыщигъашлоу.

Алуи ашли тшлэофыжъэп,  
Пчъэ лухыгъэм тыпылжъэп.  
Гъогум сэри сытехъажърэп,  
Ори пчъэлум улутыжъэп.

Хымэ луагъэм тегъэлпэхъу,  
Шхъафитыгъэм тегъэшэхъу.  
Ау фэбагъэм тыфэныкыоу  
Мэклосэжъы тиджэныкыо.

Зэхэсэхы чэщрэ шъэфэу  
Нэлсы хыер ебгъэфэхэу.  
Ау сэ сэшлэ, зы нэлсыцэп,  
Плэ тхыкэлпси сыриуасэп.

Къушхъэм ытх зандэ, чыжъэу зи-  
щэигъ,  
Лъэпкъым ар ытхыцлэу бгъуитлум  
клэрысыгъ.  
Ау темыры жьыбгъэм пчыклэр къы-  
фихыгъ,  
Зэфэдищэу тхыцлэр шыблэм къы-  
гощыгъ.

Зэгозыгъэ шыгумэ хышхор къадэ-  
уагъ.  
Джы шыгуищыр шхъафэу ащ иоры  
хэт.  
Машлор аклэдзагъэу къушхъэхэр  
естыкых,  
Уипсыдыдж щыугъэ сыджмэ зы-  
ратхъаклы.

Джы ащ хэт иузи зыпкъышъол  
къыфэкю,  
Зы узым ычлыплэу щэу лэтыгъэу  
къэкю.  
Уигухэлъ ишъэфэу лъэпкъыр щэу  
бгощыгъ,  
Ау ащ пай, зэгъашлэ, хымэ тымы-  
хъугъ.

Ори гукъэклыжъым хэбгъэзын  
плэкыштэп,  
Машлорлэ бгъэстыгъэм плъапсэ зы-  
щидзыштэп.  
Чатэм ыулагъэр ошлэ, зэгоклэжъы,  
Лъапсэу пфимычыгъэм джы къыдэ-  
чъэхыжъы.

Сыфзэщэу сэ хэкужъым  
Хымэ чыгум сыкъеклыжъы.  
Ильэс пчъагъэм сыкъэтыгъэу  
Сыкъэкюды сызэщыгъэу.  
Шыклэпщынэр зэдэсэлъэхъэ,  
Сихэлпэжъэр къэсэлпыхъэхъэ.  
Сыгу гумэклым зэпыштагъэу  
Гухэкл гыбзэр зэхэсэлъэхъэ.  
Гъогурьклор къысшхъарэхъэ,  
Емыкы псалъэр къысэхэлъэхъэ:  
— Сыд, лыхъужьыр, зыуж уитыр,  
Нэлсым уишхэу узкыщысыр?  
Сыд гукъауа къепщэжъагъэр,  
Тэ бэшлагъэ мыр зытштагъэр?  
Къэолъэгуба чыгу бгынагъэр  
Нэмыкл шьыпкъэ зэрэхъугъэр?

Сегъэгубжы гъогурьклор,  
Къушхъэ шыгум сыдэклуае.  
Бгъэжъы лэлэу огум итым  
Ылпэбжъанэ къегъэлъагъэ.  
Пчыпыджыныр зэпыкыгъэу  
Телъэу шыгум щысэлъэгъу.  
Сеплэхыжъымэ лъэлкъ клодыгъэр  
Хъоум дэлъэу къэсэлъэгъу.  
Емыкы псалъэр къысэхэсэдзэ,  
Шыклэпщынэр члым тесэдзэ.  
Бзэпсэу илпыр зэпысэтхы,  
Сытеуцошъ, зэхэсэтхы.  
Хъоу нэклыр джэрпэдэжъэу  
Гыбзэ макъэм къыпэдэжъы.  
Зэпыскыгъэу сипшынабзэ  
Шыклэпщынэм тесэдзэжъы.

М.Ч.

Уиныбджэгъумэ уахэтыжъэп,  
Мэкъэ шъабэр къытэлужьэрэп.

Чыгум щыщы ухъужьыгъэу,  
Укъэклыжъы джы къэгъагъэу.

Апэм фэдэу шхъуантлэ огур,  
Щэджэ мэзым джэнэт бзэгур.  
Лъыклотэщт джыри тигъашлэ,  
Тызхэтыгъэр тыщыбгъашлоу.

Уиклэсагъ гушлуагъо пшлэнэу,  
Купыр чэфым щыбгъэклагъэп.  
Гъэшлэ кыхъэм зыпэлшынэу,  
Угу о зыми къыгъэклыгъэп.

Псэр хьалэлэу зэлухыгъэу,  
Сэмэркъэуэхэр уиклэсагъэх.  
Ау псэхэхэу къыфэклуагъэм  
Сыд пай гъусэ уфэхъугъа?

Уиорэд джы оцхэу къещхы,  
Узчлэтыгъэм цыфхэр щэщхы.  
О «Шъузабэхэр» къэклуагъэу,  
Джы къэхалъэм уцагъае.

## Чыгъушъ

Хэкужъ чыгур тинэплъэгъоу,  
Тлэа мызагъэу гъашлэр тэхы.  
Ллэшлэгу пчъагъэм тиблэнагъэ  
Хымэ чыгум щызэрахъэ.

Лъэхъур лъапшъэм къырапхъагъэу,  
Пачыхытлум тагъэпщыллы.  
Хымэ чыгум тыкынагъэу,  
Тыгощыгъэу гугъум теллы.

Ильэс къинхэу зэпытчыгъэм  
Тинахыжъэхэр дехыжъыгъэх.  
Джы осетэу къашлыжыгъэм  
Сыкыцагъэу сыкыплъэхъу.

Сыпшыгъаеу шым симыхъэу,  
Сыкъэсыгъ уадэжъ Чыгъушъ.  
Къушхъэ шыгум упачыхъэу  
Ушхъарэпллэ Ду-Ду-Гъушъ.

Пщэсы лужъур зэкъодзагъэу,  
Плэо фыжъэу къыпшхъарэщы.  
Ллэшлэгу пчъагъэм, зэралуагъэу,  
Гъашлэм пагэу ушхъарэщы.

Сыбысымэу сыгу уимыкылу,  
Сыкъэсыгъ уадэжъы хъаклэу.  
Сфэмыкылухъэу уилъэагъэ  
Джы сэлпыхъэ уидэхагъэ.

Синэплъэгъу лэтыгъэу лъагэу  
Щызоохъэ къушхъэ шыгум.  
Сыдэлпыхъэшъ пщыллэ огум  
Сэ сижъуагъуи щэблэ пагэу.

Сыдэхъагъ уихъоу гузажъоу,  
Тыгъэм мыжъор ыгъэплъыгъэу.  
Нэклы лъэпкъыр дэмысыжъэу,  
Джэнэт клэир хымэ хъугъэу.

Сыоплэлу, Чыгъушъ пагэр,  
Сиши сэри тыпшыгъай.  
Шъошэ фыжъэу осы ябгэр  
Къэбгъэлыхъэу сымыгъай.

Хымэ чыгум сигъэпцлагъэу,  
Хъаулыеу сыкъэклуагъа?  
Хъауми бэнмэ сымылпэгъоу  
Яхъадашхъэ сырыклуагъа?

Джыри упчлэу зы пфыси,  
Сыгу ыштахэрэп къэслонэу.  
Ау сэгъашлэ симгъэгъулу!  
Хымэу угу сишыгъэнэу?

Шыпкъэр къало умыщынэу,  
Зыфэсшлыщтыр шхъащэ сшлэнэу.  
Къоши гупси ильэс пчъагъэм  
Къышлэжъына хэхэсыгъэм?

Арэу щытмэ сыгу мэшлэжъэу,  
Бгышхъэ пщыллэм дэхыежъэ.  
Жъы фыртынэм лэкълэхъажи,  
Къушхъэ шыгум епхыыхъэ.







## СПОРТЫМРЭ ПУНЫГЪЭМРЭ



Тренер-кӀэлэегъаджэхуэ зэхэхэм хэлэжьагъэхэр.

# Лъэпсэ пытэр мэбагъо

**ДзюдомкӀэ егъэджен зэлукӀэгъоу МыекӀуапэ щыкӀуагъэм Урысыем ишӀолъыри 10-мэ ябэнакӀохэр, тренер-кӀэлэегъаджэхэр хэлэжьагъэх. Щылэ мазэм и 4 — 12-м Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрӀкӀэ и Институт зэхэхэр щызэхашагъ.**

Санкт-Петербург, Воронеж, Къэбэртэе-БэлкӀарым, Къэрэ-щэе-Щэрджэсым, КӀалмыкӀым, Ростов хӀкум, Краснодар, Ставрополь, Хабаровскэ крайхэм, Адыгеим дзюдомкӀэ ябэнакӀохэм ялӀпӀэсэнэгъэ хагъэхоным, тренер-кӀэлэегъаджэхэм ялоф-шакӀэ кӀызэфалотӀным, опыт пӀрытым нахьышӀоу зыцагъэгъэ-зӀным афӀшӀ егъэджен зэхэхэм мэхъанэ ин илагъ.

## ШӀэжъым узэфещэ

ИльӀс 14 зыныбжӀхэм кӀа-щыублагъэу дзюдомкӀэ бӀэнӀкӀо кӀалэхэмрэ пшӀашӀэхэмрэ университетым щызӀлукӀагъэх, нӀб-гырӀэ 200 хъуштыгъэх. Тренер-кӀэлэегъаджэхэм апӀу гушылӀгъу тафӀхъугъ.

СпортымкӀэ дунӀе класс зилӀ мастерэу Улан Гуртуевыр Нал-щык щыщ, МыекӀуапэ щеджагъ, зыщигъэсагъ. БолӀ Вадими Къэ-бэртэе-БэлкӀарым щӀаплӀгъ, спортымкӀэ мастер. НӀбгыритӀури цыкӀлӀхуэ Адыгеим кӀэкӀогъагъэх. Тренерэу БӀджыдӀ Вячеслав япащӀу дзюдом ишӀэфхэр Мые-кӀуапэ щызӀрагъашӀэщтыгъэх.

— Адыгеир тищылӀэныгъэ щыщ хъугъэ, — кӀалуатӀ Улан Гуртуевыр БолӀ ВадимрӀ. — Тренер цӀэрыӀоу Кобл ЯкӀубӀэ зӀлукӀэгъоу дытилагъэхэр, кӀызэрӀтӀушӀыштыгъэр тчыгъупшӀэхэрӀп. МыекӀопӀэ бӀэнӀпӀэ еджаплӀр дунаим щызӀлӀашӀӀ, ац зыщыд-гӀсэн зэрӀтлӀэкӀыгъэм тырӀ-гушхо.

У. ГуртуевырмрӀ В. БолӀмрӀ Санкт-Петербург щӀӀсӀу, тренерэу лӀф ашӀӀ. Адыгэ РеспубликӀэм, Къэбэртэе-БэлкӀарым дзюдомкӀэ, самбӀэмкӀэ ягъэхъагъэхэр ныбжыкӀлӀхэм кӀафалутӀэх.

ИуаныкӀо Дмитрий Къэбэртэе-БэлкӀарым кӀыкӀыгъ. Санджик Мажеевыр КӀалмыкӀым щыщ, Эладиос Поповыр Ростов хӀкум щӀӀсӀу, ШакӀо РуслӀан КисловодскӀэ лӀф щӀӀӀ, Анатолий Емковыр Воронеж щӀӀсӀу, Павел Федоровыр Санкт-Петербург иныбжыкӀлӀ хӀшыпыкӀыгъэ командӀэ итренер шӀхъаӀ. Юрий ГадюниковырмрӀ Артур ДемирчанрӀ



ПшӀашӀэхэм ялӀпӀэсэнэгъэ хагъахъо.

— СпортымрӀэ плуныгъэмрӀэ зӀпхыгъэх, — кӀалуатӀ Анатолий ЕмковырмрӀ Санджик МажеевырмрӀ. — Адыгеим дзюдомкӀэ ибэнакӀохэм зӀнӀкӀокъухэм медалӀу кӀащыдахагъэр макӀлӀп. РеспубликӀэм ичемпионхэр дунаим щызӀлӀашӀӀ, ахэр тиныбжыкӀлӀхэм щысӀ афӀхъух.

— Кобл ЯкӀубӀэ лӀапсӀэ зыфишылӀгъэ бӀэнӀпӀэ еджаплӀэм зӀушӀомбгъу. Спорт унӀшхоу МыекӀуапэ кӀышылӀуахыгъэм ЯкӀубӀэ ыцӀӀ фаусыгъ. Адыгеим плуныгъэм мэхъанӀу щыратырӀэм ехылӀлӀгъэ кӀэбархэр тишӀольырхэм ащыпсӀухэрэм кӀафӀтӀотӀэщт, — зӀдӀгушылӀгъур лӀагъӀкӀуатӀ Павел ФедоровырмрӀ Роман ХаликовырмрӀ.

Р. Халиковыр ХабаровскӀэ краим кӀыкӀыгъ. ШӀэжъым инӀ-кӀлубгъохэм афӀгъэхыгъэ нӀрылӀгъу лӀпылӀгъухуэ Адыгэ къэралыгъо университетым щӀагъӀп-сыгъэхэм игуапӀу защигъэгъозагъ.

## ТибэнакӀохэм ягухӀлӀхэр

ОрдӀн Андзаур, БеданӀкӀо Заур, ШӀэоцӀыкӀлӀхуэ РустамрӀэ АйдӀмыррӀэ, ТулпӀэрӀ АйдӀмыр, ДӀхъу АзӀмат, Ткаченко зӀшыпхъухуэ ЕленӀэрӀ УлӀянӀэрӀ, Олег Саниным, МерӀм Дамир, нӀмыкӀхуэ Адыгеим щӀагъӀсӀгъэ бӀэнакӀохэр алырӀгъум щытлӀӀгъугъэх. Тренер-кӀэлэегъаджэхуэ БӀджыдӀ Вячеслав, БеданӀкӀо БайзӀт, БастӀэ СӀлым, НӀпсӀу БислӀан, Сергей Шутовым, Игорь ВержбицкӀэм, Роман Оробцовым, нӀмыкӀхэм пӀӀӀӀныгъэ зыдызӀрахъэрӀ бӀэнакӀохэм кӀаралӀолӀагъэм кӀыхӀэдгъӀырӀэр егъӀэджӀ-



КӀалэхэр зӀбӀных.

Краснодар итренер-кӀэлэегъаджӀх.

ныр дӀгъоу зӀрӀзӀхашагъэр ары.

ШӀольырхэм кӀарыкӀыгъэхэм тибэнакӀохэр гушылӀгъу афӀхъугъэх. СпортымрӀэ щылӀэныгъэмрӀэ язӀпхыныгъэхэр лӀӀпсӀшӀоу зӀрӀярӀ хагъӀунӀфыкӀыгъ.

## Кобл ЯкӀубӀэ имузей

Адыгэ къэралыгъо университетым физкультурэмрӀэ дзюдомрӀкӀэ и Институт ипащӀу БгъуашӀэ АйдӀмыр егъӀэджен-зӀлукӀэгъухэм ахӀлажӀхэрӀм гушылӀгъу афӀхъугъ, Кобл ЯкӀубӀэ ишӀлӀжӀ музей ригъӀблӀгъагъэх. Е. ВержбицкӀаям, С. БастӀэм, Б. НӀпсӀум, У. Гуртуевым, нӀмыкӀхэм тарихъ кӀэбархэр музеем кӀышӀалотӀагъэх. БгъуашӀэ АйдӀмыр зӀрӀхигъӀу-нӀфыкӀыгъӀу, музеем кӀэкӀогъэ ныбжыкӀлӀхэм гукъӀкӀыжӀ гъӀшӀлӀгъонхэр ялӀщтых, нӀпӀӀӀлӀ сурӀтӀу атырахыгъэр макӀлӀп.

## ШӀмбӀэтым, тхъаумафӀэм зӀбӀныштых

Адыгэ РеспубликӀэм дзюдомкӀэ ихӀшыпыкӀыгъэ командӀэ итренер шӀхъаӀу С. БастӀэм тыщигъэгъозагъ щылӀ мазэм и 16 — 17-м Урысыем и КӀыблӀэ федеральнӀэ шӀольыр дзюдомкӀэ изӀнӀ-кӀокъу МыекӀуапэ зӀрӀщыкӀо-штым. ИльӀс 18-м нӀс зыныбжӀхэр зӀлукӀӀштых.

ЗӀлылӀсыкӀлӀ амалхэр спортым щылӀагъӀкӀуатӀэхӀӀ, Адыгеир нахъ цӀэрыӀо хӀгъӀгум щӀхъу.

**ЕМТӀЫЛӀ Нурбый.**

СурӀтхэр зӀхӀэхӀхэм кӀащы-тетхыгъэх.

## ЗӀхӀышӀагъэр ыкӀи кӀыдызы-гъӀкӀырӀэр:

Адыгэ РеспубликӀэм лӀӀпкӀ ИфхӀэмкӀӀ, лӀкӀыб кӀӀралхэм ащыпсӀурӀэ тильӀп-кӀӀгъухэм адырӀаӀэ зӀпхыныгъӀхэмкӀӀ ыкӀи кӀӀбар жгъугъэм иамалхэмкӀӀ и Комитет Адресыр: ур. КрестьянскӀэр, 236

## Редакциер зыдӀшылӀр:

385000, кӀ. МыекӀуапӀэ, ур. ПервомайскӀэр, 197.

## Телефонхэр:

приемнӀр: 52-16-79, редактор шӀхъаӀэм иапӀрӀэ гуадзӀр: 52-49-44,

редактор гуадзӀр-пшӀӀӀдӀкӀыжӀ зы-хырӀэ секретары: 52-16-77.

## Е-mail:

adygvoice@mail.ru

## ЗышӀаушыхъаты-гъэр:

Урысые Федерацием хӀутын ИфхӀэмкӀӀ, телерадиокъӀэтынхэмкӀӀ ыкӀи зӀлӀы-лӀсыкӀӀэ амалхэмкӀӀэ и МинистерствӀэ и Темыр-Кавказ чӀыплӀэ гъӀоры-шӀаплӀ, зӀраушыхъа-тыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

## ЗышӀауштырӀэр

ОАО-у «Полиграф-ЮГ», 385000, кӀ. МыекӀуапӀэ, ур. ПионерскӀэр, 268

## ЗӀкӀэмкӀи пчӀагъэр

4532

## Индексхэр

52161

52162

Зак. 10

ХӀутынӀм узшыкӀӀтхӀнӀу щыт уахътӀр Сыхъатыр 18.00 ЗышыкӀӀтхӀгъӀхӀэ уахътӀр Сыхъатыр 18.00

## Редактор

шӀхъаӀӀр

ДӀрбӀэ Тимур

Редактор шӀхъаӀэм иапӀрӀэ гуадзӀр

## МӀшлӀӀӀкӀо Саид

Редактор шӀхъаӀэм игуадзӀр — пшӀӀӀдӀкӀыжӀ зы-хырӀэ секретары

ХъурмӀэ Хъусен



Кобл ЯкӀубӀэ ишӀлӀжӀ-музей икӀӀгъӀӀлӀгъонхэм яплӀых.